

Размисли по възможностите за развитие на устойчив туризъм в страните в преход – примерът на “Ушански” национален парк, Украйна.

Д-р Bill Slee

Въведение

Този проект беше осъществен по инициатива на Отдел Околна Среда, Съвет на Европа (Environmental Division, Council of Europe), с цел да се проучат възможностите за стабилен туризъм в страните Латвия, Румъния и Украйна. Целта беше да се определи механизъм за едновременното подобрене на икономическите перспективи и на консервацията на природата.

Примерът на Украйна – проблеми и възможности

Разгледаният пример е защитена територия в украинските Карпати. Идентифицирани са както проблемите, така и потенциалните възможности.

Съществуват редица проблеми. Един от тях е наличието на икономически упадък в защитената територия, вследствие на процесите на преход. В резултат на това, съществува натиск по отношение на местните природни ресурси от страна на оцелялата търговия с дървесина и продължителното им ползване. Съществува също и ниска данъчна основа, за да се осъществи финансирането на местните институции и инфраструктура. Съществуващата туристическа инфраструктура е бедна: ограничена информация, маркетинг, услуги и лоши условия в старите хотели. Допълнителен проблем е незавършеният приватизационен процес, което създава условия за неефективност. Съществуват проблеми по осигуряването на банкови заеми. Социалните проблеми включват: липсата на бизнес и управленски умения, което води до липсата на предприемаческа дейност; песимизъм и проблеми с мафиотските структури. В някои части на защитената територия, администрацията е изгубила контрол върху земята или нейната роля се е променила от стриктно природна консервация към стабилно развитие. Ограниченията от политическа гледна точка са резултат от липсата на опит на новите демократични структури, които понастояще нямат способности да инициират демократично участие.

Сред положителните черти са: изключителното качество на природата в района; местният експертен опит в преработката на храни (екофермерство и малки по размер кооперативи); традиционни ловни дейности; привлекателна архитектура и успешните трекинг дейности в съседните страни (Полша и Словакия). Определянето на територията за национален парк, допринесе за увеличаването на човешките и капиталови ресурси. Проекти на UNEP (Програма за Околната Среда на Обединените Нации) и GEF са действали в района, насочени към консервацията на природата. След обновяване на старите хотели биха се създали условия за развитие на търговски туризъм и многодейните местни бизнеси биха допринесли за развитието на стабилен обществено базиран туризъм. Идентифицирани са няколко типа туристи: украинци, източно-

европейци, американци от украински произход и европейци. Видовете туризъм включват културен туризъм, туризъм свързан с дивите биологични видове, лов и здравен (минерални извори) туризъм.

Начини за постигане на възможности за еко-туризъм в Украйна

Предложени са няколко конкретни начина за увеличаване на туристическите възможности в Украйна. Възможно е местните общини да извлекат повече полза от капацитетно изграждане, отколкото от инжектиране на големи капитали. Един от начините за постигане на такова капацитетно изграждане е чрез “joint ventures” заедно с Полша и Словакия, напр. да се изучи опита на полското еко-фермерство. Изграждането на такава мрежа би предоставила възможности за извличане на знания и опит от реклама/маркетинг, както може би и право на класиране за финасиране от програмата на ЕС “LEADER”. Предложено е също настоящото подозрение на местните власти и кооперативи да се намали чрез дейностите на обществени асоциации или местни доброволни асоциации. В допълнение трябва да се създадат нови институции, които да предоставят обучение по бизнес управление, пазарно развитие, т.н. Тези нови институции могат да се формират като партньорство между образователните институции, местните организации и местните власти. Съществуващите администратори от защитените територии могат да участват като преподаватели по проблемите на консервацията в практика.

Общи условия за успеха на еко-туризма в Източна Европа и страните от бившия Съветски съюз

Съществуват редица фактори, които биха определили наличието или липсата на успех в създаването на стабилен туризъм в определени райони на икономиките в преход.

- идентифициран пазар и продукт;
- икономическа стабилност и банкови механизми, напр. възможности за микро кредити;
- предприемачески умения и инициативи, дали ще бъдат стимулирани отвън или отвътре, те ще трябва да бъдат окуражени чрез обучения по маркетинг и бизнес;
- стабилна местна икономика за изграждане на качествена инфраструктура;
- подкрепата на институции, които да преодолеят подозренията си при изграждане на партньорство и кооперативност;
- местни инициативи: съществува опасност от прекалена външна намеса и налагане на решения от горе;
- способни администратори;
- възможности за търговски концесии (отстъпки).